

KADUILLA JA MUILLA YLEISILLÄ ALUEILLA TEHTÄVÄT TYÖT HAKUOHJE JA LUPAEHDOT

Kaduilla ja muilla yleisillä alueilla tehtävät työt – hakuohje ja lupaehdot on hyväksytty Lempäälän
yhdyskuntalautakunnassa

3.12.2024, voimassa 1.1.2025 alkaen

Lempäälän kunta
Yhdyskunnan palvelualue
Infrapalvelut

SISÄLLYSLUETTELO

1. KADUILLA JA YLEISILLÄ ALUEILLA TEHTÄVÄT TYÖT

- 1.1 Yleistä**
- 1.2 Lakiperusteet**
- 1.3 Luvan käsittely**
- 1.4 Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti ja hallinnolliset pakkokeinot**
- 1.5 Valvontamaksun peruste**
- 1.6 Katulupamaksut ja ylimääräinen valvontakäynti**
- 1.7 Työaika**
- 1.8 Vahingonkorvausvastuu**

2. KATULUVAN JA YLEISTEN ALUEIDEN LUVAN HAKEMINEN

- 2.1 Yleistä**
- 2.2 Lupamuodon valinta**
  - 2.2.1 Tapahtumaluvat**
  - 2.2.2 Mainosluvut**
- 2.3 Yhteiskaivu**
- 2.4 Aluevaraus**
- 2.5 Muita ohjeita**

3. TYÖMAALLA TOIMIMINEN

- 3.1 Yleiset ohjeet**
- 3.2 Kaivutöissä noudatettavat asiakirjat**
- 3.3 Katselmukset ja takuu aika**
- 3.4 Työmaasta tiedottaminen**

4. KAIVU- JA TÄYTTÖTYÖT

5. VIHERTYÖT

6. TILAPÄISET LIIKENNEJÄRJESTELYT

1 KADUILLA JA YLEISILLÄ ALUEILLA TEHTÄVÄT TYÖT

Kunnalla on velvollisuus huolehtia siitä, että kadulla tai yleisellä alueella tapahtuva toiminta ei haittaa sen varsinaista käyttöä taikka kadunpitoa eikä vaaranna liikennettä. Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 669/1978 14a § perustuen työskenneltäessä kadulla tai muulla yleisellä alueella, on työstä tehtävä ilmoitus kunnalle. Samalla varmistetaan, että kuntaomaisuuden arvo säilyy.

Kunnalla on oikeus yhteensovittaa kaduilla tai muilla yleisillä alueilla tapahtuvia töitä ja tapahtumia.

1.1 Yleistä

Kaduilla ja muilla yleisillä alueilla tehtävä kaivu edellyttää katulupaa. Tällä luvalla kunta valvoo yleisillä alueilla tapahtuvia töitä. Työt on pyrittävä rajaamaan tarkasti sekä työ tekemään nopeasti ja turvallisesti niin, että yleisillä alueilla aiheutettu haitta töistä jää mahdollisimman pieneksi.

Ehtona kaduilla ja muilla yleisillä alueilla tehtäviin töihin on, että työt tehdään noudattaen Lempäälän kunnan katulupaohjetta. Tässä katulupaohjeessa annetut määräykset koskevat kaduilla ja muilla yleisillä alueilla tehtäviä töitä. Hakiessaan katulupaa ja sen saatuaan luvan hakija sitoutuu ehtojen noudattamiseen ja hyväksyy, että luvan myöntäneellä taholla on oikeus keskeyttää työmaa, mikäli ehtoja ei noudateta.

1.2 Lakiperusteet

Tämän julkaisun määräykset ja ohjeet perustuvat kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annettuun lakiin (669/1978) 14 a §:ään ja maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 84 §:ään sekä tieliikennelakiin (729/2018) ja Valtioneuvoston asetukseen rakennustyön turvallisuudesta (205/2009) ja Valtioneuvoston asetukseen liikenteenohjauslaitteiden käytöstä, VnA 379/2020.

1.3 Luvan käsittely

Työstä vastaavan on tehtävä työstä kadulla ja yleisellä alueella ilmoitus kunnalle 21 vuorokautta ennen työn aloittamista. Työ voidaan aloittaa heti, kun kunta on antanut suostumuksen työn aloittamiseen. Jos kunta ei ole käsitellyt katulupahakemusta 21 vuorokauden kuluessa, työ voidaan kuitenkin aloittaa. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys, jossa osoitetaan tarvittavassa laajuudessa alueen työnäikainen käyttö, työn kesto, työssä käytettävien laitteiden ja rakenteiden sijoitus, tilapäinen liikennejärjestely kaikki liikennemuodot huomioon ottaen, sekä työstä vastaava henkilö.

Kunta voi antaa ilmoituksen johdosta työn suorittamisesta määräyksiä, jotka ovat tarpeen työstä mahdollisesti liikenteen sujuvuudelle, turvallisuudelle ja esteettömyydelle, kadulla ja yleisellä alueella sijaitseville johdoille ja laitteille sekä kadun ja yleisen alueen rakenteille aiheutuvan haitan ja vahingon vähentämiseksi.

Työalueen käyttö muuhun kuin katulupahakemuksessa ilmoitettuun tarkoitukseen on kielletty.

1.4 Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti ja hallinnolliset pakkokeinot

Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 16 §:n 1 momentin mukaan, jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen määräysten vastaisesti, taikka lyö laimin tässä laissa säädetyn tai sen nojalla annettuun määräykseen perustuvan velvollisuuden, kunta voi velvoittaa hänet täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai uhalla, että kunta tekee tekemättä jätetyn työn hänen kustannuksellaan. Samoin voidaan niskoittelijaa, jos erityiset syyt sitä vaativat, sakon uhalla kieltää jotain tekemästä.

Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 16 §:n 4 momentin mukaan, jos laiminlyönnistä aiheutuu välitöntä vaaraa turvallisuudelle, kunnan valvontaviranomaisen alaisella viranhaltijalla on oikeus välittömästi ryhtyä toimenpiteisiin vaaran poistamiseksi. Tällaisesta toimenpiteestä aiheutuneet kustannukset voidaan periä kunnan päätöksen mukaisesti siltä, jonka toiminnasta tai laiminlyönnistä vaara on aiheutunut.

Jos tarkastus- tai valvontatehtävät johtuvat katulupahakemuksen, laissa säädetyn tai lain nojalla annettuun määräykseen perustuvan velvollisuuden laiminlyönnistä, peritään aiheutuneesta ylimääräisestä valvonta- ja selvitystyöstä aiheutuneet kulut velvollisuuden laiminlyöneeltä. Velvoiteasiassa tehdystä päätöksestä peritään asian käsittelystä aiheutuneet kulut korvaava maksu.

Työstä, josta ei ole jätetty katulupahakemusta määrätyllä tavalla, peritään laiminlyönnestä johtuva ylimääräinen laiminlyöntimaksu ja maksuluokan mukainen alueen käyttömaksu voimassa olevan taksan mukaisesti.

1.5 Valvontamaksun peruste

Kunnalla on kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14 b §:n mukaan oikeus periä maksu katu- ja muilla yleisillä alueilla tehtäviä töitä koskien ilmoituksen tarkistamisesta ja töiden valvonnasta aiheutuneista kustannuksista. Samoin kunta voi periä maksun kadun ja yleisen alueen tilapäisestä rajaa- misesta työmaana pois yleisestä käytöstä.

Kunnassa voimassa olevat katu- ja alueiden käyttöön liittyvien lupien maksut on tiedusteltava kunnasta, kunnan katutilavalvonnasta vastaavalta taholta. Voimassa olevat taksat ja maksut löytyvät myös kunnan verkkosivuilta. Kunta hyväksyy maksun määräämisen perusteet sisältävän taksan.

Tarkastus- ja valvontamaksu pitää sisällään kohteen aloitus- ja lopetuskatselmuksen sekä yhden välikatselmuksen.

1.6 Katulupamaksut ja ylimääräinen valvontakäynti

Katuluvasta peritään aina 100 €:n suuruinen tarkastus- ja valvontamaksu. Katulupamaksut peritään Lempäälässä yhden maksuluokan mukaan. Kaduilla ja muilla yleisillä alueilla tehtävistä töistä perittävien maksujen perusteena on aika, alueen laajuus sekä alueen keskeisyys.

Alueen käyttömaksu	veroton €/vrk
alle 60m ²	25,00
60 – 120m ²	50,00
yli 120m ²	85,00

Alueen käyttömaksu koskee ajallisesti aloituskatselmuksen sekä kunnan ja työstä vastaavan tahon yhdessä suorittaman, hyväksytyin loppukatselmuksen välistä aikaa.

Alueen käyttömaksu peritään työmaan osalta vain kerran. Tarkastus- ja valvontamaksu peritään jokaisesta myönnetystä katuluvasta (sijoituslupa, työlupa, käyttölupa).

Talven ajaksi keskeytyneistä työmaista ei peritä katulupamaksua. Töiden keskeytyessä talvikauden ajaksi sääolosuhteiden takia, tulee liikennöitävät alueet päällystää tilapäisellä päällysteellä ja saattaa liikennöitävään kuntoon. Käyttömaksu jatkuu talvikauden jälkeen ja päättyy hyväksytyyn loppukatselmukseen. Työmaan jatkumisaikakohdasta talvikauden jälkeen on välittömästi ilmoitettava Lupapisteen kautta kunnan valvojalle. Mikäli jatkumispäivämäärää ei ilmoiteta, voi kunnan valvoja merkitä jatkumispäivän sille päivämäärälle, milloin työmaa on todettu jatkuneeksi. Talvikausi katsotaan päättyneeksi 30.4. mennessä.

Katulupamaksua ei peritä, jos työ tehdään kunnan suorittaman kadun rakentamiseen liittyvän muun työn yhteydessä. Katulupamaksua ei peritä siltä ajalta, jonka alue on työmaana työstä vastaavasta riippumattomasta syystä, jota ei voida ennakoita. Kunnan katusaneerauskohteesta vastaava pääurakoitsija laskuttaa luvan hakijoita yhteiskaivussa toteutuneiden tarkemittattujen määrien mukaisesti.

Ylimääräinen valvontakäynti

Valvontakäynti	200,00 (veroton €/käynti)
----------------	---------------------------

Jos ylimääräinen valvontakäynti joudutaan tekemään normaalin työajan ulkopuolella, peritään edellä mainittu valvontamaksu kaksinkertaisena.

Mikäli ylimääräinen valvontakäynti johtuu kolmannen osapuolen aiheuttomasta ilmoituksesta, ylimääräistä valvontamaksua ei kuitenkaan peritä. Kolmansien osapuolten tekemien aiheellisten ilmoitusten perusteella tehtyjen ylimääräisten valvontakäyntien osalta valvontamaksu peritään edellä mainitun taksan mukaisesti.

Mikäli katuluvassa määritettyä työtä ei suoriteta lainkaan, laskutetaan lupapäätökseen liittyvä tarkastus- ja valvontamaksu.

Mikäli työmaan tekemillä liikennejärjestelyillä, kaivannon suojaamatta jättämisellä tai muilla toistuvilla laiminlyönneillä aiheutetaan vaaraa liikenneturvallisuudelle, voidaan työmaa keskeyttää sekä asettaa sakko. Ensimmäisestä havaitusta puutteesta tai laiminlyönnistä luvan myöntäjä antaa kirjallisen huomautuksen. Toisesta puutteesta tai laiminlyönnistä seuraa 500 € sakko ja tätä seuraavista puutteista tai laiminlyönneistä 1000 € sakko.

Mikäli kaivutyö toteutetaan alle kolme (3) vuotta kadun tai yleisen alueen rakentamisen tai päällystämisen jälkeen, peritään työkohteesta ylimääräinen ja kertaluontoinen käyttömaksu (1500 €).

Viranomaiselle aiheutuneita ylimääräisiä kustannuksia tarkastus- ja valvontatyöstä voidaan periä esimerkiksi tilanteessa, jossa loppukatselmuksessa sovitut korjaus- ja viimeistelytyöt ovat sovitun päivämäärän jälkeen vielä tekemättä ja kohteessa joudutaan tekemään tarkastus- ja valvontatyötä. Sovitun päivämäärän jälkeen tekemättömistä töistä voidaan kirjallisesta kehotuksesta ja määräyksestä määrätä vähintään 150 ja enintään 1 500 euron tarkastus- ja valvontamaksu riippuen valvonta-asian käsittelyyn kuluneesta työmäärästä. Takuutarkastuksista seuranneista korjauskehoituksista aiheutuneet valvontakulut peritään valvonta-asian käsittelyyn liittyneen työmäärän perusteella.

Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä (luvaton työ) sekä lupaehtojen noudattamatta jättämisestä (esim. sopimatta jääneistä aloitus- ja loppukatselmuksista) peritään ylimääräinen laiminlyöntimaksu (500 €).

1.7 Työaika

Kaivutyön ja sitä myöden katulupamaksun alkamispäivä määräytyy katuluvassa ilmoitetun aloituspäivämäärän perusteella ja katulupamaksu päättyy vasta työmaalla pidettyyn loppukatselmukseen ja kun työ on vastaanotettu hyväksytysti.

Työ on suoritettava sille lupapäätöksessä määritetyssä ajassa. Mikäli katuluvassa ilmoitettu lopetuspäivämäärä siirtyy eteenpäin, tulee kaivajan/luvan hakijan hakea jatkoaikaa ennen alkuperäisessä katuluvassa ilmoitettua lopetuspäivämäärää sekä määritellä ilmoitukseen muuttunut tieto työn kestosta. Mikäli työ aloitetaan tai se jatkuu katuluvan voimassaoloajan ulkopuolella, kyseessä on luvaton työ.

1.8 Vahingonkorvausvastuu

Kunnan suorittama valvonta ei poista työstä vastaavan ja työn toteuttajan vahingonkorvausvastuuta. Katuluvan mukaisesta työstä vastaava on vastuussa kustannuksellaan kaikesta haitasta ja vahingosta, joka työstä aiheutuu tai on aiheutunut, kadun tai yleisen alueen rakenteille, kaapeleille, johdoille, rakennelmille tai laitteille, tienkäyttäjille ja kolmannelle osapuolelle.

Työstä vastaava on vastuussa katuluvan tarkoittamasta työstä johtuvista vahingoista yleisen alueen rakenteille tai kolmansille osapuolille takuuaikana. Korvausvastuu ei rajoitu katuluvan takuuaikaan, mikäli vahinko havaitaan takuuajan päätyttyä, eikä sitä ole ollut mahdollista havaita takuukatselmuksessa.

Kaikista luvan saajan toiminnasta aiheutuneista vahingoista tulee ilmoittaa kuntaan välittömästi.

2 KATULUVAN JA YLEISTEN ALUEIDEN LUVAN HAKEMINEN

Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 669/1978 14a § perustuen työskenneltäessä kadulla tai muulla yleisellä alueella, on työstä tehtävä ilmoitus kunnalle. Katujen ja yleisten alueiden lupia haetaan Lempäälässä Lupapiste.fi -palvelun kautta.

2.1 Yleistä

Katulupahakemuksessa ilmoitetaan mm. seuraavat tiedot

- luvan hakija, joka vastaa lupaehdoista
- luvan hakijan vastuullinen yhteyshenkilö
- kaivantotyöstä vastaava henkilö
- edellä mainittujen henkilöiden varahenkilöt
- laskutustiedot
- työkohteen tiedot
- mahdollinen yhteiskaivu
- työaika
- aluevaraus, eli tarvittava työtila vuorokaudessa

Kun on tarve sijoittaa yleiselle alueelle pysyvästi tai tilapäisesti rakenteita, kuten putkia, johtoja, laitteita tai muita rakenteita tms., on niiden sijoittamisesta sovittava etukäteen kunnan kanssa. Pelkästään kadulla tehtävistä töistä ilmoittaminen ei näissä tapauksissa riitä.

Pienimuotoisten laitteiden, kuten kiinteistön viemärin, vesijohdon sekä sähkö- ja telejohtojen sijoitus- ja liitostöissä voidaan sijoituslupaa hakea työlupahakemuksen yhteydessä. Asia on tarkistettava kunnasta ennen töihin ryhtymistä.

Sijoitusluvan tarve on selvitettävä riittävän ajoissa. Sijoituslupahakemus tulee tehdä kuntaan vähintään 8 viikkoa ennen työn aloittamista, jotta se ehditään kunnassa käsitellä ja tarvittaessa työstä vastaava ehtii hakemaan ja kunta käsittelemään myös muut asiaan liittyvät mahdolliset luvat.

Jos on tiedossa, että alueelle on tulossa muutoksia 1–3 vuoden sisällä kunnan toimesta, tulisi kaapeleiden, johtojen, laitteiden ja rakenteiden omistajien ajoittaa omat siirtonsa ja korjauksensa samaan aikaan kunnan töiden kanssa tai vastata omalla kustannuksellaan mahdollisista siirtotöistä tuolloin aiheutuvat kustannukset.

Rakennus- tai toimenpidelupa tai sijoituslupa ei oikeuta aloittamaan työtä kadulla tai muulla yleisellä alueella ilman varsinaista työlupaa.

Työlupahakemukseen on liitettävä sijoituslupa, suunnitelma-/kaivukartta, tilapäinen liikennejärjestelyehdotus ja muut tarvittavat asiakirjat. 1000 neliömetrin ja tätä suurempia työalueita tulee hakea erillisinä työlupina lupakäsittelyn, lupavalvonnan sekä katulupalaskutuksen sujuvoittamiseksi.

2.2 Lupamuodon valinta

Työlupa: haetaan lupa katualueilla tai muilla yleisillä alueilla tapahtuvalle kaivutyölle. Työlupaa haetaan myös kaduilla ja muilla yleisillä alueilla tehtävistä ennalta-arvaamattomista vikakorjauksista (esim. vuodot). Näissä tapauksissa kaivuilmoitus tulee pyrkiä tekemään ennen vikakorjauksen aloittamista, mutta viimeistään tästä seuraavana työpäivänä.

Sijoituslupa: pelkkää sijoituslupaa voidaan hakea ennen kaivulupaa, jos halutaan nopeuttaa mittavissa työkohteissa myöhempää kaivuluvan myöntämistä. Työlupa sisältää aina myös katualueelle pysyvästi jäävälle yksittäiselle johdolle, putkelle, jakokaapille ym. sijoitusluvan.

Käyttölupa: haetaan lupa katualueen tai muun yleisen alueen käyttöön silloin kun kaivutyötä ei tehdä (esim. nostintyöt tai varastoaluehakemus).

Myönnetty työlupa ja käyttölupa ovat voimassa hakemuksessa ilmoitetun ajan. Sijoituslupa on voimassa vuoden ajan lupapäätöksen päivämäärästä. Myönnetyn työluvan tai käyttöluvan peruuntumisesta ennen määräajan umpeutumista on ilmoitettava luvan myöntäjälle välittömästi.

2.2.1 Tapahtumaluvat

Yleiselle alueelle sijoittuvat tapahtumat, kuten esimerkiksi konsertit, paraatit, yleisötillaisuudet ja urheilutapahtumat tai elokuvien ja mainosten filmaamiset ovat myös tilanteita, jotka vaativat yleisten alueiden käyttöluvan sekä mahdollisen päätöksen tilapäisistä liikennejärjestelyistä. Tapahtumat ovat luonteeltaan erilaisia ja vaativat aina erilaisia lupia asianmukaisilta viranomaisilta. Tapahtumaluvan myöntämisestä peritään katulupaehtojen mukainen tarkastus- ja valvontamaksu (100 €).

Luvan saajan tulee huolehtia alueen turvallisuudesta ja tarpeen mukaan huolehtia jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden liikenteenohjauksesta ja asianmukaisesta opastuksesta tapahtuman aikana. Tapahtuma ei saa aiheuttaa merkittävää haittaa kulkuväylien päivittäiseen liikennöintiin. Alueiden tulee olla kaikkien vapaassa käytössä myös tapahtuman aikana. Merkittävien liikennejärjestelyjen muutosten osalta pätevät tässä ohjeessa määritellyt lupaehdot tilapäisten liikennejärjestelyjen sekä niistä tiedottamisen osalta.

Luvan saajan on huolehdittava asianmukaisesta jätehuollosta jätelain ja Lempäälän kunnan jätehuoltomääräysten mukaisesti. Tapahtuman jäljiltä ei saa jäädä ympäristöön roskaantumista aiheuttavia jätteitä. Alueiden siivous on suoritettava ja kilpailun aikana käytetyt rakenteet poistettava välittömästi tapahtuman päätyttyä ja tarvittaessa sen aikana.

Viheralueet sekä istutukset eivät saa vahingoittua tapahtuman aikana tai sen jäljiltä. Kasvillisuus tulee suojata niillä väylillä, joissa vahingoittumisen riski on suuri.

Luvan saajan tulee huolehtia kaikista tapahtuman vaatimista muista mahdollisista lupatarveselvityksistä ja viranomaislupien hakemisesta.

Mikäli tapahtuman jälkeen huomataan tässä päätöksessä annettujen ehtojen vastaista toimintaa tai muita korjaustarpeita, on luvan myöntäjällä oikeus suorittaa tarvittavat toimenpiteet luvan saajan kustannuksella. Luvan saaja vastaa kaikesta toiminnastaan sekä mahdollisista kolmannelle osapuolelle koituvista vahingoista. Tapahtuman aikaiset mainokset tulee poistaa välittömästi tapahtuman päätyttyä. Luvan saaja on velvollinen ennallistamaan alueet ja korjaamaan mahdolliset vahingot, esim. kasvillisuudelle, kalusteille tai muille rakenteille.

2.2.2 Mainosluvut

Pysyvien ja tilapäisten mainosrakenteiden asettaminen kaduille ja yleisille alueille on myös katuluvan edellyttävää toimintaa. Mainoslupaa haetaan Lupapisteen kautta aina silloin kuin mainosrakenteita pystytetään kaduille tai yleisille alueille. Pysyvät mainoslaitteet saattavat vaatia toimenpideluvan kunnan rakennusvalvonnasta. Mainosten asettamisesta ja mainosluvan myöntämisestä peritään katulupaehtojen mukainen tarkastus- ja valvontamaksu (100 €).

Sijoittamisen tulee tapahtua hakijan omien mainosrakenteiden varteen. Mainoksia ei saa kiinnittää liikennemerkkipyväisiin, jotta liikenteelle ei aiheudu näkymähaittaa tai liikennemerkkien havaittavuus heikkene. Mainoksia ei saa kiinnittää olemassa oleviin katuvalaisimiin. Luvan saajan tulee myös huomioida, että mainoksia ei saa laittaa suojateiden tai risteysten välittömään läheisyyteen (0,5 metriä), liikennevalopylväisiin, keskisaarekkeille, puihin tai rakennusten seiniin eikä sellaisiin paikkoihin, missä ne voivat muutoin aiheuttaa näkemäestettä.

Mainoslupaa ei tarvita vaalimainoksille niille ennalta osoitetuissa kehikoissa.

Mainoslupa on voimassa ainoastaan lupapäätöksessä määritellyn ajan. Luvan hakijan tulee hakemuksessa ilmoittaa, kuinka pitkälle ajalle mainoslupaa ollaan hakemassa. Luvan myöntäjän erillisestä määräyksestä on mainoskyltissä esitettävä lupapäätöksessä myönnetty voimassaoloaika.

Mainosten vähimmäisetäisyys ajoradan reunasta on 0,5 metriä. Mainosten tulee olla sellaista materiaalia, että ne kestävät säässä ja tuulessa repeytymättä hakemuksessa esitetyn ajan.

Tilapäisten mainosten osalta asettajan tulee poistaa mainokset omalla kustannuksellaan vuorokauden sisällä mainostettavan tapahtuman päättymisestä. Luvan saaja vastaa kaikista mainoksiin liittyvästä, kuten myös mahdollisista kolmannelle osapuolelle aiheutuvista vahingoista. Mikäli mainosten asettamiseen liittyviä lupaehtoja ei noudateta, luvan myöntäjä poistaa mainokset ja työstä peritään ylimääräisten valvontakustannusten mukainen tarkastus- ja valvontamaksu. Luvattomat mainokset poistetaan välittömästi.

2.3 Yhteiskaivu

Työ- tai sijoituslupahakemuksesta, joka koskee uuden putkituksen tekemistä, on käytävä selville yritykset, joille suunnitellusta kaivutyöstä on ilmoitettu, sekä yhteiskaivussa mukana olevat yritykset. Tällä edistetään yhteistoimintaa katualueella tapahtuvassa kaivutoiminnassa ja nopeutetaan luvan käsittelyä. Katulupamaksut jaetaan yhteiskaivussa mukana olleiden toimijoiden kesken.

2.4 Aluevaraus

Luvan hakija ilmoittaa katulupahakemuksessa työhön vuorokaudessa tarvittavan alueen laajuuden. **Mikäli alueen laajuus poikkeaa ilmoitetusta, käytetään kunnan valvojan toteamaa aluetta.**

Työalue muodostuu rajatusta yhtenäisestä alueesta, yhdestä tai useammasta alueen osasta, yhdestä tai useammasta alueen osasta sekä näihin liittyvistä kaappi-, pylväs-, jatkos- yms. kaivannoista.

2.5 Muita ohjeita

Katujen ja yleisten alueiden lupahakemuksen voi tehdä Lupapisteessä osoitteessa <https://www.lupapiste.fi/login/fi>

Katuluvan mukaiset työt tai katuluvassa annetut määräykset ja ehdot saattavat vaatia ilmoituksia tai lupia eri viranomaisilta (esim. puistomuuntamoiden sijoitus). Työstä vastaava on velvollinen huolehtimaan, että katuluvan mukaiselle työlle on saatu muut tarvittavat luvat ennen töiden suorittamista.

3 TYÖMAALLA TOIMIMINEN

Myönnetyn lupapäätöksen jälkeen katuluvan ja sekä yleisten alueiden luvan saajan on noudatettava tässä ohjeessa annettuja määräyksiä kaduilla ja muilla yleisillä alueilla tehtävistä töistä ja alueiden käytöstä.

3.1 Yleiset ohjeet

Kaivantolinjan tai kaivannon sijoittuminen katualueella tai maastossa on selvittävä suunnitelmista kiistattomasti. Suunnitelman muutoksista on ilmoitettava valvojalle. **Ennen kaivutyön aloittamista on hakijan selvitettävä muiden yritysten ja laitosten maanalaiset sekä maanpäälliset johdot, laitteet ja rakenteet kustannuksellaan.** Hakijan on myös huolehdittava riittävästä sijoitusetäisyydestä niihin.

Rakentamisen yhteydessä asennetut tai siirretyt maanalaiset ja yläpuoliset johdot ja laitteet tulee kartoittaa. Johtojen suojauksessa tulee noudattaa SFS-5608 (maahan asennettavat kaapelin suojaukset ja varoitusnauhat) mukaisia määräyksiä.

Hakijan on kustannuksellaan siirrettävä kaapelit, putket sekä johdot, jos kunnan etu myöhemmin niin vaatii.

Kaapelit tulee asentaa aina suojaputkeen katualueella. Lisäksi kaapeleiden suojana tulee käyttää asennushiekkää sekä varoitushauhaa.

Televerkon asennussyvyys on InfraRYL:stä poiketen vähintään 0,4 metriä.

Puutteellisesta tiivistämisestä johtuvat korjaukset tehdään ensimmäisen talven jälkeen.

Betoniporsaiden käyttö kaduilla ja yleisillä alueilla tehtävissä töissä tai rakenteiden pystyttämässä on kielletty.

Työ on dokumentoitava luotettavasti siten, että esim. työmaapäiväkirjasta, valokuvista ja videoista ilmenee työn aloittaminen, mahdolliset keskeytykset, työn päättyminen ja muut vaaditut tiedot. Tiedot on toimitettava pyydettyä kuntaan. Mikäli nykytilannetta ei ole vaatimusten mukaan dokumentoitu, katsotaan työalueen olleen ennen työtä moitteettomassa kunnossa ja sellaiseksi se on palautettava myös töiden päättyttyä.

Myönnetty katulupapäätös tulee löytyä työmaalta kirjallisessa tai sähköisessä muodossa aina työtä suoritettaessa. Lupa tulee esittää kunnan viranomaiselle sitä pyydettyä.

Ylimääräisten maamassojen varastointi työalueella on kielletty. Massoja voidaan varastoida työalueella vain kaivannon päivittäisessä täytössä käytettävä määrä. Työmaalla käytettävien ylimääräisten maamassojen sekä muiden työmaatarvikkeiden pidempiaikaista varastointia varten tulee hakea yleisten alueiden käyttö lupaa.

Työalueen ympäristö on pidettävä siistinä ja kaivumaiden, roskien yms. materiaalin kulkeutuminen ympäristöön on estettävä.

Työalue ja etenkin siihen liittyvät toiminnot on rajoitettava mahdollisimman pienelle alueelle, jolloin liikenteelle aiheutettu haitta jää mahdollisimman vähäiseksi.

Jos jälkityöt jätetään tekemättä kunnan edustajan kanssa sovitusta ajankohdasta poiketen, kirjataan tämä ylös, jonka jälkeen työstä vastaavalla on velvollisuus kahden viikon kuluessa saattaa jälkityöt valmiiksi. Valvoja voi teettää viimeistelemättömät työt luvan saajan kustannuksella, jos niitä ei ole tehty kahden viikon kuluessa määrätystä ajasta

Jäisen maan aikana tehtyjen töiden jälkityöt urakoitsijalla on velvollisuus saattaa loppuun heti kun kelit ja olosuhteet sen sallivat.

Mikäli työ estää normaalin koneellisen talvikunnossa- ja puhtaanapidon, on luvan saajan huolehdittava työalueeseen liittyvän kadun talvikunnossa- ja puhtaanapidosta siten kuin kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitolaisissa säädetään.

Katuluvan mukaisesta työn työstä vastaavan on sallittava katulupaehtojen noudattamista valvovalle kunnan edustajalle esteetön pääsy työalueelle.

Töiden keskeytyessä talvikauden ajaksi, on alue saatettava liikennöitävään kuntoon. Työmaa ilmoitetaan keskeytyneeksi työstä vastaavan toimesta vasta silloin kuin kaikki työalueet on päällystetty tilapäisellä päällysteellä ja alue saatettu liikennöitävään kuntoon. Kaivannon kunnossapidosta vastaa kaivutyön teettäjä hyväksytyyn loppukatselmukseen saakka.

Kadulla ja yleisellä alueella suoritettava työ on suunniteltava ja hoidettava siten, ettei siitä aiheudu vaaraa ja tarpeetonta haittaa liikenteelle tai työntekijöille.

Työstä vastaava on vastuussa siitä, että katuluvan lupaehdoista vastaavalla ja muilla katuluvan alaisen työn toteuttajilla on tarvittava pätevyys katuluvan mukaisten töiden suorittamiseen.

Liikennejärjestelyistä vastaavan pätevyysvaatimuksena on Tieturva II tai Katuturva II -koulutus. Katuluvan mukaisten töiden toteuttajilla pätevyysvaatimuksena on vähintään Tieturva I tai Katuturva I -koulutus.

3.2 Töissä noudatettavat asiakirjat

- Tämä julkaisu
- Infra RYL 2022
- Liikenne tietyömaalla – Kunnossapitotyöt (Väylävirasto, 2020)
- Liikenne tietyömaalla – Lyhytaikaiset ja luvanvaraiset työt (Liikennevirasto, 2018)
- Liikenne tietyömaalla – Päällystys- ja tiemerkintätyöt, Liikennejärjestelyt ja työturvallisuus päällystys- ja tiemerkintätöissä (Väylävirasto, 2020)
- Liikenne tietyömaalla – Tienrakennustyömaat (Liikennevirasto, 2021)
- Liikenne tietyömaalla – Yleiset käytännöt ja turvallisuusvaatimukset (Liikennevirasto, 2015)
- Liikenteenohjaajan koulutusaineisto (Väylävirasto, 2020b)
- Sulku- ja varoituslaitteet, Laatuvaatimukset ja käyttö, Toteuttamisvaiheen ohjaus (Liikennevirasto, 2018)
- Tiemerkintöjen laatuvaatimukset (Väyläviraston voimassa olevan julkaisun mukaisesti)
- Kuntaliitto: Liikennemerkkien käyttö kaduilla
- PANK ry, Asfalttinormit 2017
- Maahan ja veteen asennettavat kestopuoviputket, asennusohjeet RIL 77/2013
- Viherrakentamisen yleinen työselostus VRT'17
Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT2021, Viherympäristöliitto ry:n julkaisu 70
- Vaara vaanii kaivannossa –ohje
- Infra 2017 Kunnossapitonimikkeistö, Rakennustieto
- Kunnan voimassa oleva rakennusjärjestys
- Käyttäjälähtöisyys pyöräliikenteen pääreittien toteutuksessa, Tampereen kaupunkiseutu
- Johtolaitosten kaivutyöohjeet

Asiakirjoissa noudatetaan aina viimeisintä olemassa olevaa versiota edellä mainituista asiakirjoista, ellei toisin mainita.

3.3

Katselmukset ja takuu aika

Ennen työhön ryhtymistä pidetään aina aloituskatselmus, josta laaditaan pöytäkirja. Työn valmistuttua pidetään loppukatselmus. Katulupalaskutus tehdään aloituskatselmuksen ja hyväksytyt loppukatselmuksen väliseltä ajalta. Luvan saaja huolehtii katselmusajankohtien sopimisesta. Työmaa kirjataan alkaneeksi Lupapisteelle kunnan valvojan toimesta vasta aloituskatselmuksen jälkeen. Työmaa ei ole alkanut vielä pelkän kuntaan saapuneen ilmoituksen myötä, vaan aloituskatselmus tulee pitää jokaisen työmaan osalta.

Kunta voi tietyissä tapauksissa määrätä työn aloitettavaksi ilman aloituskatselmusta, jos tehtävä työ ei sitä edellytä. Aloituskatselmus tulee kuitenkin pitää enintään viikon sisään työmaan aloittamisesta.

Luvan saajan on suotavaa sopia aloituskatselmuksen päivämäärä mahdollisimman lähelle töiden todellista aloitusajankohtaa. Aloituskatselmus tilataan valvojalta viimeistään viikkoa ennen työn alkamista ja katselmus tulee suorittaa viimeistään vuorokautta ennen katutöiden aloittamista. Mikäli aloituskatselmusta ei ole tilattu ja työmaa todetaan kunnan valvojan toimesta aloitetuksi ennen tätä, käytetään katulupamaksun aloitusajankohdan määräytymiseen kunnan valvojan toteamaa päivämäärää. Näissä tilanteissa pitämättä ja sopimatta jääneistä katselmuksista peritään ylimääräinen ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntimaksu (500 €).

Katselmukseen tulee kutsua tarvittaessa kunnan katu- tai viheralueiden hoidosta ja/ tai kunnossapidosta vastaavat tahot. Katselmuksessa todetaan mm. asfaltti- ja kivi- päällysteiden, katukalusteiden, liikenteenohjauslaitteiden, puiden, pensaiden, sekä muiden istutusten laatu, kunto ja sijainti.

Aloituskatselmuksen ohessa nimetään luvan hakijan sekä kaivannosta vastaavien henkilöiden varayhteyshenkilöt, mikäli heitä ei ole lupahakemusvaiheessa ilmoitettu. Loppukatselmuksen kutsuu koolle työstä vastaava tai tämän urakoitsija ja katselmuksessa käsitellään samat asiat kuin aloituskatselmuksessa. Katselmuksessa on oltava läsnä samat tahot kuin aloituskatselmuksessa. Loppukatselmus tulee vahvistetuksi vasta, kun kunta ja työstä vastaava ovat sen yhteisesti hyväksyneet.

Mikäli työmaan päättymisestä ei ole ilmoitettu eikä työstä vastaavaa ole saatu tavoitettua, työmaan loppukatselmus kuitataan vastaanotetuksi kunnan toimesta ja katulupamaksu peritään aloitusajan sekä kunnan valvojan toteaman päättymisajan väliseltä ajalta. Näissä tilanteissa pitämättä ja sopimatta jääneistä katselmuksista peritään ylimääräinen ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntimaksu (500 €).

Takuu aika on kaksi (2) vuotta. Takuu aika alkaa hyväksytystä vastaanottotarkastuksesta, kun kaikki viimeistelytyöt on tehty, kunnan ja työstä vastaavan yhdessä hyväksytty loppukatselmus pidetty ja työ vastaanotettu.

Työn takuutarkastus suoritetaan sulan maan aikana. Takuutarkastuksen yhteydessä havaituista puutteista toimitetaan korjauskehotukset kyseisen kohteen työstä vastaavalle toimenpiteitä varten.

Työstä vastaavalla on ilmoitusvelvollisuus takuutarkastuksen aiheuttaman korjauskehotuksen perusteella tehtävän työn ajankohdalle ja työn suorituksessa käytettävälle tilapäiselle liikennejärjestelylle. Kunnalla on mahdollisuus määrätä em. töiden suorittamiselle määräyksiä ja ehtoja.

Takuuaikana korjauskehotuksen saanut kohde tarkistetaan uudelleen viimeistään kehotusta seuraavana kalenterivuonna. Takuuaikana todettujen korjauskehotusten toimenpidevelvollisuus ei ole sidoksissa alkuperäisen työn takuuajan päättymiseen, mikäli puute on huomattu takuuajan sisällä.

Mikäli korjauksia ei ole toteutettu tai ne on tehty puutteellisesti, siirtyvät korjaustyöt kunnan katujen kunnossapidosta vastaavalle organisaatiolle, joka teettää tarvittavat korjaukset työstä vastaavan kustannuksella. Korjaukset on tehtävä annettujen aikamääreiden sisään luvan myöntäjän määrittelemään takarajaan mennessä. Takuutarkastuksista seuranneista korjauskehotuksista aiheutuneet valvontakulut peritään valvonta-asian käsittelyyn liittyneen työmäärän perusteella.

3.4 Työmaasta tiedottaminen

Työmaataulu vaaditaan pääsääntöisesti kaikilta työmailta. Työmaatauluja voidaan vaatia myös useampi kappale kohteen laajuudesta ja erityispiirteistä riippuen. Työmaataulusta sovitaan kunnan valvojan kanssa ennen työmaan alkamista. Työmaataulu pystytetään ennen töiden aloittamista ja pidetään työmaalla töiden valmistumiseen saakka. Työmaataulussa tulee ilmoittaa työn sisältö, valmistumisajan kohta, katuluvan haltijan yhteystiedot sekä pääurakoitsijan yhteystiedot. Työmaataulua ei saa pystyttää katuvalopylväisiin tai olemassa oleviin liikenteenohjauslaitteisiin.

Merkittävistä liikennejärjestelyistä tulee tiedottaa vähintään kunnan verkkosivuilla. Työstä vastaavan pitää toimittaa tiedoteluonnos katulupahakemuksen käsittelevälle viranomaiselle pyydettäessä. Työstä vastaavan pitää laatia tiedote hyvissä ajoin ennen työn alkua.

Tiedotteesta on käytävä ilmi soveltuvin osin seuraavat asiat:

- Olennaiset ajosuuntia ja pysäköintiä koskevat rajoitukset ja muutokset
- Olennaiset muutokset jalankulku- ja pyörävyliin
- Mahdolliset kiertotiet
- Muutokset joukkoliikenteessä
- Työn sijainti ja tarkoitus sekä arvioitu kesto
- Työstä vastaavan henkilön nimi ja puhelinnumero

Tarvittaessa tiedotetekstiä täydennetään kartalla, jossa järjestelyt ja niiden aiheuttamat muutokset esitetään opas- tai kantakarttapohjalla. Kunta huolehtii tiedotteen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla.

Kunnan kanssa tehtävissä yhteishankkeissa tai muissa merkittävissä hankkeissa työstä vastaava sopii yhdessä kunnan rakennuttajan kanssa tiedottamisesta.

Työn edellyttäessä kadun tai muun yleisen alueen kulkuyhteyden tilapäistä sulkemista on luvan saajan ilmoitettava sulkemisesta kunnan lisäksi myös asianmukaisille viranomaisille sekä kolmansille osapuolille, joita tilapäinen sulkeminen koskee. Kolmansia osapuolia ovat kiinteistöt, niiden asukkaat, omistajat ja ylläpitäjät.

Luvan saajan on myös ilmoitettava töiden vaikutuspiirissä oleville kiinteistöille melu-, pöly- ja liikennehäiriöistä. Poikkeuksellisille työskentelyajankohdille on anottava lupa kunnan ympäristövalvonnasta.

4 Kaivu- ja täyttötyö

Kaivun ja täytön on tapahduttava kadun rakennekerroksia sekoittamatta.

Katualueelle ei saa asentaa lämmöneristeitä.

Pyydettyäessä on toimitettava kiviainesten seulontatulokset.

Asennettaessa kunnallisteknisiä johtoja tai putkikanaaleja tulee asfaltoidut pää- ja kokoojakadut mahdollisuuksien mukaan pyrkiä alittamaan tunkkaamalla, poraamalla tai muulla ilman kaivua tapahtuvalla menetelmällä.

Kaivanto on täytettävä kerroksittain ja riittävän tehokkaalla tärylevyllä siten, että päällysteen alapuolisten kerrosten on ennen lopullista päällystettä täytettävä kadulle asetetut kantavuusvaatimukset.

Jalankulku- ja pyöräväylät päällystetään aina koko väylän leveydeltä. Jalankulku- ja pyöräväyliä päällystyksessä käytetään AB11-päällystemassaa (4 cm).

Muun katuverkon ajoradat päällystetään koko ajokaistan leveydeltä AB16-päällystemassalla (5 cm).

Päällystekerrosten on oltava vähintään saman vahvuiset kuin muuallakin kadussa. Kulutuskerrosmassassa (ylin kerros) käytettävän kiviaineksen on oltava luokaltaan vähintään samaa kuin muuallakin kadun kulutuskerrosmassassa. Muutoin kadun rakennekerrokset tehdään viimeisimpien katusuunnitelmien tai olemassa olevien rakennekerrosten mukaisesti.

Pysyvät ajoratamerkinnot on tehtävä InfraRYL:n ja PANK ry:n julkaisemien normien mukaisesti. Vaurioituneet tai muutetut tiemerkinnot on korjattava mahdollisimman pian työn päätyttyä. Muutetut tiemerkinnot eivät saa olla ristiriidassa pysyvän liikennejärjestelyn kanssa työn päätyttyä.

Mikäli kaivannon reuna on sortunut aiheuttaen ns. ryöstöjä, leikataan asfaltin reuna suoraksi vähintään 0,5 m ryöstöä pidemmältä matkalta. Jos peräkkäisten ryöstöjen etäisyys toisistaan on alle 3,0 m leikataan näiden väli samalle leveydelle. Päällystyksissä pitää käyttää asfaltinlevittäjää.

Asfalttipohjien leikkaukset on aina pyrittävä tekemään suorassa kulmassa leikattavan väylän pituus- ja poikkisuuntiin nähden.

Asfalttipohjia ei saa jättää auki viittä vuorokautta pidemmäksi ajaksi.

Sorapintainen katu on kunnostettava alkuperäistä vastaavaan kuntoon.

Jakokaappeja ei saa sijoittaa päällysteen reunaan (vähimmäisetäisyys 1,5 m) eikä liittymien näkemäalueelle. Jakokaappien ja muiden rakennelmien ympäristöt on pidettävä siistinä.

Katuvalojen poistamisesta ja siirtämisestä on sovittava kunnan katuvaloista vastaavan tahon kanssa.

Kunnalla on oikeus suorittaa kohteessa kantavuusmittauksia. Työstä aiheutuneet kustannukset laskutetaan katuluvan saajalta, mikäli kantavuusarvot eivät täytä vaatimuksia. Pyydettyessä on toimitettava kantavuusmittaustulokset.

Päällystetyillä alueilla kaivanto on heti täyttötöyön jälkeen päällystettävä tilapäisellä sidotulla paikkausmassalla ja muilla yleisillä alueilla ympäristöä vastaavalla materiaalilla. Työstä vastaavan on huolehdittava siitä, että tilapäinen päällyste pysyy liikennettä tyydyttävässä kunnossa ja tasaisena. Väliaikaisella materiaalilla on sama tasaisuusvaatimus kuin kaivantoa ympäröivällä kulutuskerroksella.

Jäätyneen maan aikana tehdyn kaivutyön lopullinen päällyste on tehtävä 30.6. mennessä.

Mikäli hakija laiminlyö työnaikaisen työkohteen hoidon siten, että siitä aiheutuu liikenneturvallisuusriski, on tienpitäjällä oikeus hakijan kustannuksella suorittaa tarvittavat toimenpiteet.

5

Vihertyöt

Viheralueiden rakenne- ja pintakerrokset tehdään alkuperäisiä rakenteita vastaaviksi välittömästi työmaan muiden töiden valmistuttua. Kasvualustan laatu ja määrä määritellään työmaakatselmuksessa.

Viheralueilla määritellään kasvillisuuden suojaustoimenpiteet ja mahdollinen kasvillisuuden poisto tai siirto, välivarastointi sekä uudelleenistutus. Erityistä huomiota kiinnitetään katu- ja puistopuiden suojaamiseen, tarvittavat hoitoleikkaukset tekee ammattitaitoinen puutarhuri/arboristi.

Työstä vastaava on velvollinen ilmoittamaan syntyneistä viheralueiden ja kasvillisuuden vaurioista välittömästi kunnalle.

Työstä vastaavan on korjattava syntyneet vauriot ja uusittava kustannuksellaan vaurioituneet puut, pensaat, muu kasvillisuus tai rakenne.

Mikäli työstä vastaava laiminlyö korjausvelvollisuutensa, on kunnalla oikeus ennalistaa kohde työstä vastaavan kustannuksella. Erityisesti on huomioitava puiden ympäristön muutokset, joista voi johtua esim. puiden kaatumisvaara.

Työstä vastaavan käyttämä urakoitsija poistaa rakennustöiden yhteydessä vaurioituneet ja kuolleet versot leikkaamalla tai sahaamalla. Mikäli pensas tai puu on pahoin vaurioitunut, se uusitaan kunnan valvojan laatuohjeiden mukaisesti. Uusien istutusten tulee olla juurtuneita ja kasvussa takuuajan päättyessä.

6 Tilapäiset liikennejärjestelyt

Tilapäiset liikennejärjestelyt on rajoitettava mahdollisimman pienelle alueelle, jotta liikenteelle aiheutuva haitta jää mahdollisimman vähäiseksi. Katulupahakemuksen mukana tulee toimittaa kuntaan tilapäinen liikenteenohjaussuunnitelmaehdotus, joka on mittakaavassa 1:500, 1:1000, 1:2000 tai tarvittaessa erikseen sovittavalla tavalla esitetty suunnitelma (esim. ilmakuva). Jos työ toteutetaan useassa vaiheessa, on jokaisesta vaiheesta oltava oma suunnitelmansa.

Liikenteenohjaussuunnitelmaehdotuksessa on huomioitava ja esitettävä kaikki kyseisessä kohteessa olevat liikennemuodot (moottoriajoneuvot, jalankulku ja pyöräily). Lisäksi ehdotuksessa tulee huomioida esteettömyyden vaatimukset sekä näkörajoitteisten henkilöiden turvallinen liikkuminen.

Vastuu tilapäisen liikenteenohjauksen toteuttamisesta ja ylläpidosta kuuluu työstä vastaavalle, huolimatta siitä, kuka liikenteenohjauksen käytännössä toteuttaa. Työstä vastaavan tulee nimetä vastuuhenkilö, jonka tulee olla perehtynyt liikenteenohjaus- ja varoituslaitteiden käyttöön. Vastuuhenkilöllä pitää olla voimassa oleva Tieturva II (Kataturva II) koulutus.

Vastuuhenkilö valvoo ja huolehtii siitä, että työkohteen liikennejärjestelyt ja liikenteenohjaus ovat työn aikana ja työajan ulkopuolella (esim. viikonloppuisin) lupamääräysten edellyttämällä tavalla kunnossa. Vastuuhenkilö huolehtii myös, että pysyvät liikennejärjestelyt palautetaan ennalleen työn päätyttyä ja hän vastaa työmaan liikennemerkkien ja liikenteenohjauslaitteiden kunnosta.

Työstä vastaavan on selvitettävä etukäteen kohteessa olevat pelastustiet ja -paikat, joiden tulee olla esitettynä suunnitelmaehdotuksessa.

Liikenteenohjaussuunnitelmaehdotus tarkastetaan luvan myöntäjän toimesta. Kunta voi antaa tarkentavia määräyksiä ja ohjeita esitettyyn liikenteenohjaussuunnitelmaehdotukseen.

Pyöräliikenteen seudullisilla pääreiteillä työskenneltäessä on noudatettava Tampereen kaupunkiseudun Käyttäjälähtöisyys pyöräliikenteen pääreittien toteutuksessa - ohjeessa määriteltyyn perustason toimintaan velvoittavia tehtäviä.

Jos määräyksiä ei noudateta, on kunnalla tarvittaessa oikeus teettää liikennejärjestelyt tai poistaa tarpeettomat järjestelyt työn suorittajan kustannuksella. Työstä vastaavan on ennen työn aloitusta dokumentoitava luotettavalla tavalla esim. valokuvaamalla työn vaikutusalueella olevat pysyvät liikennemerkit, liikenteenohjauslaitteet ja ajoratamerkinnot, jotta liikennejärjestelyt voidaan palauttaa ennalleen. Samalla aineistolla voidaan todeta tilapäisjärjestelyistä aiheutuneet vauriot. Työstä aiheutuneet vauriot korjataan työstä vastaavan kustannuksella. Työstä vastaavan on pyydyttävä toimitettava dokumentit kunnalle.

Työn edellyttäessä kadun tai muun yleisen alueen kulkuyhteyden tilapäistä sulkemista, on luvan saajan ilmoitettava sulkemisesta kunnan lisäksi myös asianmukaisille viranomaisille sekä niille kiinteistöille, joita tilapäinen sulkeminen koskee.

Työ ei saa estää voimassa olevien pysyvien liikennemerkkien ja muiden liikenteenohjauslaitteiden havaittavuutta. Pysyviä liikennemerkkejä tai muita liikenteenohjauslaitteita ei saa poistaa, muokata tai peittää ilman kunnan lupaa. Pysyvään liikenteenohjauslaitteeseen saa kiinnittää tilapäisiä liikenteenohjauslaitteita vain kunnan luvalla.

Liikennemerkkien ja pystytystarvikkeiden sekä sulku- ja varoituslaitteiden mittojen ja värien on täytettävä ohjeiden ja määräysten mukaiset vaatimukset.

Sulkupylväitä ja kartioita voidaan käyttää ainoastaan liikenteen optiseen ohjaukseen, ei kaivannon suojaukseen. Sulkuköyttä ja muovinauhoja ei saa käyttää. Kaivantojen läheisyydessä on käytettävä aina vähintään kevyttä suojausta.

Olemassa olevia liikennemerkkejä saa peittää vain merkkihupulla tai peitelevyllä.

Erikoiskuljetusten ja suurten erikoiskuljetusten reiteillä tapahtuvista liikennejärjestelyjen muutoksista tulee luvan saajan ilmoittaa erikoiskuljetuksista vastaavalle lupaviranomaiselle (Pirkanmaan ELY-keskus).